

Temat 5

Postawy i gesty liturgiczne

Gesty i postawy ciała zarówno kapłana, diakona i usługujących, jak i ludu, winny zmierzać do tego, aby cała celebracja odznaczała się pięknem i szlachetną prostotą, aby w pełni przejrzyste było znaczenie jej poszczególnych części, zaś uczestnictwo wszystkich stawało się łatwiejsze. Trzeba więc zwracać uwagę na postanowienia zawarte w *Ogólnym wprowadzeniu do Mszału Rzymskiego* i przekazane w tradycyjnej praktyce obrządku rzymskiego. Mają one na celu bardziej wspólne duchowe dobro ludu Bożego, niż zaspokojenie upodobań lub opinii prywatnych osób.

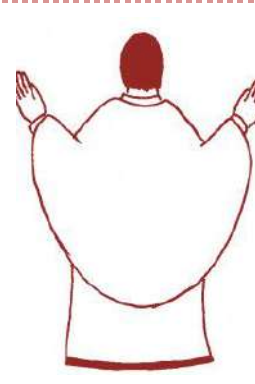

Zachowywanie przez wszystkich uczestników jednolitych postaw ciała jest znakiem jedności członków chrześcijańskiej wspólnoty zgromadzonych na sprawowanie świętej liturgii; wyrażają one bowiem i kształtują duchowe przeżycia uczestniczących.

Postawa stojąca		Podczas liturgii postawa ta jest zewnętrznym znakiem głębokiego uszanowania dla Boga, jako najwyższego Pana. Postawa stojąca jest w liturgii postawą zasadniczą. Oznacza ona aktywną postawę człowieka w czynnościach liturgicznych.
Postawa kłęcząca		Jest wyrazem postawy pokutnej i błagalnej, a przede wszystkim gestem uwielbienia. Jeśli nie stoją na przeszkodzie względy zdrowotne, ciasnota lub obecność znacznej liczby uczestników albo inne uzasadnione przyczyny; wierni kłęczą podczas konsekracji. Ci zaś, którzy na konsekrację nie kłęczą, niech wykonają głęboki ukłon, gdy kapłan po konsekracji przyklęka.

<p>Postawa siedząca</p>		<p>Jest postawą słuchającego ucznia. Postawa ta ułatwia skupienie potrzebne do przyjmowania i rozważania słowa Bożego. Wierni siedzą podczas czytań przed Ewangelią i psalmu responsoryjnego; w czasie homilii i przygotowania darów oraz – zależnie od okoliczności – kiedy zachowuje się święte milczenie po Komunii świętej.</p>
<p>Przyklęknięcie</p>		<p>Wyraz szacunku, usposobienie pokutne oraz uwielbienie. Przyklęknięcie, które wykonuje się przez zgięcie prawego kolana aż do ziemi oznacza uwielbienie. Dlatego obowiązuje ono przed Najświętszym Sakramentem i przed Krzyżem Świętym, od jego uroczystej adoracji w liturgii Wielkiego Piątku, aż do rozpoczęcia Wigilii Paschalnej. W czasie Mszy świętej kapłan celebrujący przyklęka trzy razy: po podniesieniu Hostii, po podniesieniu kieliicha i przed Komunią Świętą.</p> <p>Jeśli w prezbiterium jest tabernakulum z Najświętszym Sakramentem, kapłan, diakon i inni członkowie asysty liturgicznej przyklękają po przyjściu do ołtarza i przed odejściem od niego, nie zaś podczas samej celebracji Mszy świętej. Poza tym przyklękają wszyscy, którzy przechodzą przed Najświętszym Sakramentem, chyba że idą w procesji.</p> <p>Usługujący, którzy niosą krzyż procesyjny lub świece, zamiast przyklęknięcia wykonują skłon głowy. Ukłon wyraża uszanowanie i cześć oddawaną osobom lub ich wyobrażeniom. Rozróżnia się dwa rodzaje ukłonów: pochYLENIE głowy i pochYLENIE ciała.</p>
<p>Pochylenie głowy</p>		<p>Pochylenie głowy wykonuje się, wymawiając razem imiona Trzech Osób Boskich, imię Jezusa, Najświętszej Maryi Panny i Świętego, na cześć którego sprawuje się Mszę. (OWMR 275a)</p>

Pochylenie ciała		<p>Pochylenie ciała, czyli głęboki ukłon, wykonuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przed ołtarzem, - podczas wypowiedzania modlitw: <i>Wszechmogący Boże, oczyść i Przyjmij nas, Panie,</i> - w czasie wyznania wiary na słowa: <i>I za sprawą Ducha Świętego,</i> - w Kanonie Rzymskim na słowa: <i>Pokornie Cię błagamy.</i> <p>W ten sposób pochylony stoi diakon, gdy prosi o błogosławieństwo przed głoszeniem Ewangelii. Ponadto kapłan pochyla się nieco, kiedy w czasie konsekracji wymawia słowa Pańskie.</p>
-------------------------	---	--

W liturgii **gesty rąk** występują bardzo często. Szczególne znaczenie ma rozłożenie, złożenie i nałożenie rąk. Wznoszenie rozłożonych rąk jest wyrazem oczekiwania pomocy „z góry”. Wyciągnięcie rąk w kierunku wiernych ze słowami pozdrowienia przypomina obecność Pana w zgromadzeniu liturgicznym. Gesty te należy zawsze wykonywać estetyczne i bez przesady.

Złożenie rąk		<p>Ten gest wywodzi się z frankijskiej formy składania hołdu zwierzchnikowi. Składanie rąk przy modlitwie symbolizuje wzniesienie duszy do Boga i oddanie się Mu z wiarą, refleksją, skupieniem. Jest znakiem całkowitego poddania się woli Bożej. Ministrant, gdy nie wykonuje żadnych czynności liturgicznych, gdy nie trzyma w ręku modlitewnika czy śpiewnika, wtedy zawsze ma ręce złożone. Powinien je trzymać na wysokości piersi i mieć stale skierowane ku górze.</p>
Rozłożenie rąk		<p>Ten gest również należy do najstarszych w liturgii. Wskazuje, że adresatem modlitwy jest Pan Bóg. Obecnie w liturgii Mszy świętej celebrans z rozłożonymi rękami recytuje lub śpiewa niektóre modlitwy; a do wiernych zwraca rozłożone ręce, gdy ich pozdrawia. Diakon wykonuje ten gest, gdy pozdrawia wiernych poza Mszą świętą. Natomiast usługujący ministranci i wierni podczas Mszy świętej nigdy nie wykonują gestu rozłożenia rąk.</p>
Obmycie rąk		<p>Gdy ministrant wylewa wodę z lawaterza na dłonie celebransa, wówczas ten wypowiada słowa: „Obmyj mnie, Panie, z mojej winy i oczyść mnie z grzechu mojego”.</p>

Bicie się w piersi		<p>Jest znakiem poczucia grzeszności, żalu, skruchy i szczerego wyznania grzechów. Gest ten czyni się w trakcie spowiedzi powszechnej: <i>Spowiadam się Bogu Wszchemogącemu.</i></p>
Znak krzyża		<p>Znak krzyża przypomina odkupienie (Kol 1, 20), jest znakiem wiary (1 Kor 1, 17), uświadamia, że chrześcijanin ma siebie samego krzyżować z Chrystusem (Mt 10, 38; Ga 2, 19) i naśladować Go w bolesnej drodze (Mt 16, 24). Znak krzyża wykonuje się, dotykając prawą dłońią czoła, okolic przepony i obu ramion.</p>

Do innych gestów zaliczamy:

Pocałunek pokoju		<p>Obecnie pocałunek pokoju zastępuje się znakiem pokoju, którego wybór Stolica Apostolska pozostawiła lokalnemu Episkopatowi. Kapłan może przekazać znak pokoju usługującym, zawsze jednak pozostając w prezbiterium, aby nie zakłócać celebracji. Niech uczyni podobnie, jeżeli ze słusznej przyczyny pragnie przekazać znak pokoju niektórym wiernym.</p>
Dzwonienie		<p>Jeśli okoliczności za tym przemawiają, krótko przed konsekracją ministrant dzwonkiem daje znak wiernym. Podobnie dzwoni zgodnie z miejscowym zwyczajem, gdy kapłan ukazuje wiernym święte postacie. (OWMR 150)</p>